

MARTIN ŠRAJER / 1. 9. 2016

Taxi 121

Komorní psychologický thriller o třech dnech v životě jednoho pražského taxikáře představuje další z chvályhodných pokusů o žánrové oživení domácí kinematografie.

V únoru 2014 bylo v Lužické ulici na pražských Vinohradech v zaparkovaném autě nalezeno tělo zavražděného taxikáře. O rok a půl později posloužilo stejné místo jako jedna z natáčecích lokací celovečerního debutu režiséra, scenáristy a ochotnického herce Dana Pánka *Taxi 121*. Pro osmadvacetiletého tvůrce jde sice o první uvedený do běžné distribuce, nikoli ovšem o první film, který režíroval. V jeho filmografii nalezneme přes hodinu dlouhé amatérské sci-fi *Evado* (2011), natočené pod záštitou filmařské skupiny Big Heads Films, nebo středometrážní portrét citového manipulátora *Chameleon* (2014), který se stal základem pro celovečerní film stejného jména, jenž sice nese letošní copyright, ale jeho distribuční premiéra zatím nebyla stanovena. [1]

Muž nalezený v Lužické ulici byl pouze prvním ze tří zavražděných pražských taxikářů. K objevení dalších dvou těl došlo v dubnu 2014. Pachatele policie dopadla teprve na podzim 2015 a dlouho o něm odmítala poskytnout podrobnější informace, čehož zejména bulvární média využívala ke spekulacím, zda jde skutečně o hledaného vraha a zda například nezávisle na sobě nevraždilo více osob. S hypotézou, že zlo stále číhá „někde tam venku“, si pohrává také Pánkův film, nakládající s fakty ještě volněji než jiné skutečnými událostmi inspirované krimifilmy, například *Gangster Ka* (2015), *Kajínek* (2010) nebo *Sametoví vrazi* (2005).

Přestože Pánek pod vlivem thrillerů Michaela Manna jako *Nelítostný souboj* (1995) nebo *Collateral* (2004) usiloval o autentické zachycení městského prostředí, jeho záměrem nebyla faktograficky přesná rekonstrukce případu. Prostřednictvím osudu jednoho taxikáře nabízí vlastní zamyšlení nad tím, co někoho mohlo přimět k sérii chladnokrevných vražd. Časoprostorově semknutý film, odehrávající se z větší části během tří dnů a nocí v taxíku s číslem 121, [2] totiž zohledňuje nejen hledisko taxikáře

uvědomujícího si ohrožení, v němž se stejně jako jeho kolegové nachází, ale také vraha. S policií filmaři nespolupracovali a průběh vyšetřování je ve filmu zprostředkován pouze v útržcích rozhlasového zpravodajství.

Pánek si ani nemohl dovolit větší zohlednění kriminalistické roviny, neboť scénář, na jehož pozdějších verzích se podílela producentka Jana Kůtková, začal psát ještě před dopadením pachatele v květnu 2015. V srpnu téhož roku měl literární základ filmu hotov a mohl začít s natáčením, které trvalo do konce ledna následujícího roku. Zbývalo provést zkrácení zhruba stominutového hrubého stříhu na výslednou hodinu a půl, nahrát orchestrální hudební doprovod (postaral se o něj režisérův vrstevník Karel Antonín) nebo provést barevné úpravy záběrů, natáčených – po Mannově vzoru – na digitální kameru Arri Alexa. Atmosféru nočního města dotvářejí letecké záběry (pořízené pomocí dronů), kontrastující s intimnější perspektivou Matějových subjektivních představ, které představují režisérův oblíbený trik ke znejistění diváka.

Film tvořený přibližně ze dvou třetin každodenní pracovní rutinou mladého pražského taxikáře Matěje (Filip Tomsa) předpokládá divákovi obeznámenost s vraždami, k nimž v Praze došlo. Zejména tušení smrtelného nebezpečí a možnost, že se Matěj z práce již nikdy nevrátí za svou manželkou Lucíí (Lenka Zahradnická), dodávají banálním dialogům se zákazníky existenciální přesah a vytvářejí napjaté očekávání, zda příští spolucestující nebude vrahem. Napětí se Pánkovi daří udržet i poté, co je psychopatova identita odhalena a film se od realistického dramatu se sociálním podtextem posouvá blíže k silničnímu hororu v duchu kultovního *Stopaře* (1986).

Pánek vzdor minimalistickému provedení nesází na přímočarou psychologickou hru na kočku a na myš a lehce béčkovému námětu se snaží dodat větší hloubku. Od prvních minut film naznačuje, že by vrah nemusel být pouze frustrovaným mužem, kterého poznání neuchopitelnosti vlastního života přimělo převzít kontrolu alespoň nad životy druhých, ale zosobněním určitého abstraktního konceptu. Zda film obnažuje žánrová pravidla záměrně, nebo jsou temně humorné náznaky sebereflexe nechtěné, zůstává na zvážení diváka. Prostoru pro vlastní interpretaci nám myšlenkově ambiciózní a žánrově hybridní snímek, rozvíjející rovněž melodramatickou linii se strachující se manželkou, nabízí dost. Ke škodě napjaté atmosféry možná až příliš.

Taxi 121 představuje snaživý počín režiséra poučeného zahraniční žánrovou tvorbou, který by díky marketingu založenému na inspiraci skutečnými událostmi mohl vzbudit větší divácký zájem než filmy podobného založení jako *Raluca* (2014) či *Bez doteku* (2013). Pokud se mu to podaří, určitě bude zajímavé sledovat, co nadějný režisér dokáže s vyšším rozpočtem a případně i jasnějším dramaturgickým konceptem.

Taxi 121 (Česká republika 2016), režie: Dan Pánek, scénář: Dan Pánek, Jana Kůtková, kamera: Ondřej Kos, hudba: Karel Antonín, střih: Vasilis Skalenakis, hrají: Filip Tomsa, Roman Vojtek, Lenka Zahradnická, Dušan Sitek, Brian Caspe, Vlastina Svátková a další. Bohemia MP, 90 min. Premiéra: 1. září 2016.

Poznámky:

[1] Pro více o vzniku filmu viz tento rozhovor s režisérem:

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10095526463-film-2016/214411058190006-film-2014/obsah/308753-chameleon-dan-panek>

[2] Číslo odkazuje na režisérovo datum narození. Narodil se 21. 1. 1988.